

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Kaip kreiptis į teismą?

Kaip kreiptis į teismą?

Lenkija

1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?

Alternatyva teisminiam bylos nagrinėjimui yra ginčo sprendimas tarpininkavimo proceso būdu. Tarpininkavimas yra neteisminis (taikus) ginčų sprendimo būdas, kuriame dalyvauja nepriklausomas kvalifikuotas asmuo arba įstaiga (tarpininkas). Tarpininkavimo procesas yra savanoriškas (ginčo šalis bet kuriuo metu gali atšaukti sutikimą dalyvauti tarpininkavime ir iš jo pasitraukti) ir konfidencialus (dalyviai privalo laikytis tarpininkavimo metu gautos informacijos konfidencialumo), o tarpininkai yra nešališki ir nepriklausomi (jie nepalaiko nė vienos iš šalių ir iš esmės nesiūlo ginčo sprendimų).

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Apskritai ieškinius teisme galima pateikti bet kuriuo metu, nebent specialiomis nuostatomis yra numatytas terminas. Tačiau šalis, teikianti ieškinį pasibaigus reikalavimo senaties terminui, rizikuoja pralaimėti bylą, jeigu kita šalis nurodys, kad ieškiniai taikomas senaties terminas.

Senaties terminai (lenk. *terminy zawite*) taikomi pagal Lenkijos teisę. Ypatingas senaties termino pobūdis reiškia, kad jeigu teisę turinti šalis iki senaties termino pabaigos nesiima konkrečių veiksmų, šalies teisė atlikti tą konkretų veiksma baigia galioti. Civilinio proceso kodekse (CPK, lenk. *Kodeks postępowania cywilnego*) nėra jokios bendrosios nuostatos, kuria būtų reglamentuojami senaties terminai, tačiau šie terminai nurodomi nuostatose, kuriomis reglamentuojamos konkrečios situacijos.

Teisės galiojimo pabaiga dėl suėjusio senaties termino saisto teisinio santykio šalis, teismą ar kitą bylą nagrinėjančią valdžios instituciją. Valdžios institucija į tai atsižvelgia automatiškai, ne šalies prašymu ir ne dėl pareikšto prieštaravimo. Senaties terminas gali būti atnaujinamas tik išimtinėmis aplinkybėmis, kai jis buvo praleistas ne dėl šalies kaltės.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Siekiant nustatyti, ar konkrečios valstybės narės teritorijoje esantis teismas yra kompetentingas nagrinėti konkrečią bylą, turėtų būti nustatyta to teismo jurisdikcija.

Lenkijos bendrosios kompetencijos teismų bendroji jurisdikcija nagrinėti civilinę bylą savo teritorijoje vadinama nacionaline jurisdikcija ir reglamentuojama CPK.

Teisme nagrinėtinos bylos priklauso nacionalinei jurisdikcijai, jeigu Lenkijoje yra atsakovo nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė. Be to, Lenkijos teismai nacionalinę jurisdikciją turi šiais atvejais:

santuokos bylose (nacionalinė jurisdikcija yra išimtinė, jeigu abu sutuoktiniai yra Lenkijos piliečiai ir jų nuolatinė ir įprastinė gyvenamoji vieta yra Lenkijoje); bylose dėl tėvų ir vaikų santykių (nacionalinė jurisdikcija yra išimtinė, jeigu visos šalys yra Lenkijos piliečiai ir jų nuolatinė ir įprastinė gyvenamoji vieta yra Lenkijoje);

bylose dėl išlaikymo ir dėl vaiko kilmės nustatymo (jos priklauso nacionalinei jurisdikcijai, jeigu ieškovas yra teisę turinti šalis, kurios nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta yra Lenkijoje);

bylose dėl darbo teisės (bylos, kuriose ieškovas yra darbuotojas, priklauso nacionalinei jurisdikcijai, jeigu darbas paprastai atliekamas, buvo atliekamas arba turėjo būti atliekamas Lenkijoje);

bylose dėl draudimo (bylos dėl draudimo santykių, kai ieškinyje pateikiamas draudikui, priklauso nacionalinei jurisdikcijai, jeigu Lenkijoje yra ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra arba jeigu yra kitas elementas, rodantis teritorinę Lenkijos jurisdikciją);

bylose dėl vartotojų (bylos, kuriose vartotojas yra ieškovas, priklauso nacionalinei jurisdikcijai, jeigu Lenkijoje yra vartotojo nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ir jis Lenkijoje ėmėsi veiksmų, reikalingų sutarčiai sudaryti; tokiais atvejais kita su vartotoju sudarytos sutarties šalis laikoma turinčia nuolatinę gyvenamąją vietą arba registruotąją būstinę Lenkijoje, jeigu ji turi įmonę arba padalinį Lenkijoje, o sutartis su vartotoju buvo sudaryta kaip tos įmonės ar padalinio verslo dalis).

Lenkijos teismai taip pat turi išimtinę nacionalinę jurisdikciją nagrinėti:

bylas dėl daiktinių (lot. *in rem*) teisių į Lenkijoje esantį nekilnojamąjį turtą ir jo valdymą; bylas dėl nuomos (lenk. *najem* arba *dzierzawa*) ir kitų santykių, apimančių naudojimąsi tokiu nekilnojamoju turtu (išskyrus bylas dėl nuomos mokesčių ir kitų sumų, mokėtinų už naudojimąsi nekilnojamoju turtu, arba naudos iš jo gavimą); kitas bylas, kuriose teismo sprendimas susijęs su daiktinėmis (lot. *in rem*) teisėmis į Lenkijoje esantį nekilnojamąjį turtą, jo valdymu ar naudojimu joo; bylas dėl juridinio asmens likvidavimo arba juridinio asmens teisių neturinčio organizacinio padalinio likvidavimo, taip pat dėl jų valdymo organų sprendimų panaikinimo arba pripažinimo negaliojančiais, jeigu juridinis asmuo arba juridinio asmens teisių neturintis organizacinis padalinys Lenkijoje turi registruotąją būstinę.

Be to, jeigu nacionalinė jurisdikcija taikoma bylai, pradėtai pagal pagrindinį ieškinį, ši jurisdikcija taip pat taikoma priešieškiniai.

Konkretaus teisinio santykio šalys gali raštu susitarti bylas dėl turtinių teisių, kylančių arba galinčių kilti iš teisinio santykio, spręsti Lenkijos teismuose.

Teismas kiekvienu bylos nagrinėjimo etapu automatiškai apsvarsto nacionalinės jurisdikcijos nebuvimą.

Jeigu nustatoma, kad nacionalinė jurisdikcija netaikoma, teismas ieškinį arba pareiškimą atmeta.

Nacionalinės jurisdikcijos nebuvimas yra viena iš proceso negalimumo priežasčių.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Siekiant nustatyti, kuris apylinkės teismas (lenk. *sąd rejonowy*) ar apygardos teismas (lenk. *sąd okręgowy*) yra kompetentingas nagrinėti bylą, turėtų būti atsižvelgiama į teritorinę teismo jurisdikciją. Lenkijos teisėje skiriama bendroji teritorinė jurisdikcija, alternatyvioji teritorinė jurisdikcija ir išimtinė teritorinė jurisdikcija.

a. Bendroji teritorinė jurisdikcija

Paprastai ieškiniai turi būti pateikiami pirmosios instancijos teisme, kurio teritorinei jurisdikcijai priklauso atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta (pagal Civilinį kodeksą fizinio asmens nuolatinė gyvenamoji vieta yra gyvenvietė arba miestas, kur asmuo būna, ketindamas ten nuolat pasilikti). Jeigu atsakovas Lenkijoje nuolatinės gyvenamosios vietos neturi, teritorinė jurisdikcija nustatoma pagal jo buvimo vietą, o jeigu ta vieta nežinoma arba yra ne Lenkijoje – pagal paskutinę nuolatinę atsakovo gyvenamąją vietą Lenkijoje. Ieškiniai valstybės išdo atžvilgiu turi būti teikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso valstybės organizacinio padalinio, su kuriuo susijęs ieškinyje, registruotoji būstinė. Ieškiniai juridinio asmens ar kito subjekto, kuris nėra fizinis asmuo, atžvilgiu turi būti teikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to subjekto registruotosios būstinės vieta.

b. Alternatyvioji teritorinė jurisdikcija

Remdamiesi nuostatomis dėl alternatyviosios teritorinės jurisdikcijos, ieškovai savo nuožiūra gali pateikti ieškinį bendrosios kompetencijos teisme arba kitame teisme, kuris teisės aktuose nurodytas kaip kompetentingas teismas. Lenkijos civiliniame procese alternatyvioji jurisdikcija numatyta šiais atvejais: kai teikiamas ieškinytis dėl išlaikymo ir vaiko kilmės nustatymo; kai teikiamas turtinis ieškinytis užsienio verslo subjektui; kai ginčas kyla dėl sutarties; kai pateikiamas ieškinytis dėl deliktinės atsakomybės; dėl sumos, mokėtinos už bylos tvarkymą (užmokesčio advokatui), sumokėjimo; dėl nekilnojamojo turto nuomos (lenk. *najem* arba *dzierzawa*); dėl paprastojo vekselio ar čekio.

Ieškiniai dėl išlaikymo ir dėl vaiko kilmės nustatymo ir su jais susiję reikalavimai gali būti pateikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso reikalavimo teisę turinčios šalies nuolatinė gyvenamoji vieta. Ieškiniai dėl turtinio reikalavimo verslo subjektui gali būti pateikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso to subjekto būstinė arba padalinys, jeigu reikalavimas yra susijęs su tos būstinės arba padalinio veikla. Ieškiniai dėl sutarties sudarymo, jos turinio nustatymo, sutarties pakeitimo ir sutarties buvimo fakto nustatymo, sutarties vykdymo, nutraukimo ar pripažinimo negaliojančia, taip pat dėl žalos atlyginimo už sutarties nevykdymą arba netinkamą vykdymą gali būti pateikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso sutarties vykdymo vieta. Jeigu kyla abejonių, sutarties vykdymo vieta turėtų būti patvirtinta dokumentu. Ieškiniai dėl deliktinio reikalavimo gali būti teikiami teisme, kurio teritorinėje jurisdikcijoje įvyko žalą sukėlęs įvykis. Ieškiniai, kuriais siekiama, kad būtų sumokėta už bylos tvarkymą mokėtina suma, gali būti teikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso vieta, kurioje teisinis atstovas tvarkė bylą. Ieškiniai, kuriais teikiamas reikalavimas dėl nekilnojamojo turto nuomos (lenk. *najem* arba *dzierzawa*), gali būti teikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta. Ieškiniai šaliai, turinčiai įsipareigojimą pagal paprastąjį vekselį arba čekį, gali būti teikiami teisme, kurio jurisdikcijai priklauso mokėjimo vieta. Kelioms šalims, turinčioms įsipareigojimų pagal paprastąjį vekselį arba čekį, ieškinytis gali būti teikiamas teisme, kurio jurisdikcijai priklauso mokėjimo vieta, arba asmens, akceptavusio arba išdavusio paprastąjį vekselį ar čekį, bendrosios kompetencijos teisme.

c. Išimtinė teritorinė jurisdikcija

Nuostatos, kuriomis reglamentuojama išimtinė teritorinė jurisdikcija, yra privalomos. Jose nenumatyta galimybė tam tikrų kategorijų bylose pateikti ieškinį bendrosios kompetencijos teisme ir alternatyviosios jurisdikcijos teisme ir galimybė susitarimu dėl jurisdikcijos perduoti bylą nagrinėti kitam teismui. Išimtinės jurisdikcijos atveju nagrinėti konkrečią bylą yra kompetentingas tik vienas iš to paties lygmens teismų. Priklausomai nuo bylos rūšies, tai yra konkretus apylinkės ar apygardos teismas.

Ieškiniai dėl nuosavybės ar kitų daiktinių (lot. *in rem*) teisių į nekilnojamąjį turtą, taip pat dėl teisės naudotis nekilnojamoju turtu gali būti teikiami tik teisme, kurio jurisdikcijai priklauso nekilnojamojo turto buvimo vieta. Jeigu ginčo dalykas yra žemės servitutas, jurisdikcija nustatoma pagal suvaržyto turto buvimo vietą. Minėtoji jurisdikcija apima asmeninius reikalavimus, susijusius su daiktinėmis (lot. *in rem*) teisėmis ir teisėmis, kurias siekiama įgyvendinti kartu su tais reikalavimais prieš tą patį atsakovą. Ieškiniai dėl paveldėjimo, privalomos palikimo dalies, testamentu palikto turto, nurodymų ar kitų testamentinės valios sąlygų teikiami tik teisme, kurio jurisdikcijai priklauso testatoriaus paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta, o jeigu testatoriaus įprastinė gyvenamosios vietos Lenkijoje neįmanoma nustatyti – teisme, kurio jurisdikcijai priklauso palikimo arba jo dalies buvimo vieta. Ieškiniai dėl narystės kooperatyve, bendrijoje, įmonėje ar asociacijoje gali būti teikiami tik teisme, kurio jurisdikcijai priklauso registruotoji būstinė. Ieškiniai dėl santuokinių ryšių gali būti teikiami tik teisme, kurio teritorinėje jurisdikcijoje buvo paskutinė sutuoktinių nuolatinė gyvenamoji vieta, jei bent vieno iš jų nuolatinė ar įprastinė gyvenamoji vieta vis dar yra toje jurisdikcijoje. Jeigu tokio pagrindo nėra, išimtinę jurisdikciją turi teismas, kurio jurisdikcijai priklauso atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta, o jeigu nėra ir to pagrindo, tai išimtinę jurisdikciją turi teismas, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta. Ieškiniai dėl tėvų ir vaikų santykių, taip pat įvaikintojo ir įvaikio santykių gali būti teikiami tik teisme, kurio jurisdikcijai priklauso ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta, jeigu nėra pagrindų pateikti ieškinį pagal nuostatas dėl bendrosios jurisdikcijos.

Be to, jeigu jurisdikciją pagrįstai turi keli teismai arba jeigu ieškinytis pateikiamas kelioms šalims, kurių atžvilgiu pagal teisės nuostatas dėl bendrosios jurisdikcijos yra kompetentingi įvairūs teismai, ieškovas gali pasirinkti vieną iš tų teismų. Ta pati nuostata taikytina, jeigu nekilnojamasis turtas, kurio buvimo vieta yra pagrindas teismo jurisdikcijai nustatyti, yra kelių jurisdikcijų teritorijose. Jeigu kompetentingas teismas dėl kokios nors kliūties negali nagrinėti bylos arba atlikti kitų veiksmų, atitinkamas aukštesnysis teismas uždarame posėdyje skiria kitą teismą. Jeigu pagal CPK nuostatas teritorinės jurisdikcijos negalima nustatyti remiantis bylos aplinkybėmis, Aukščiausiasis Teismas (lenk. *Sąd Najwyższy*) uždarame posėdyje skiria teismą, kuriame turi būti pateikiamas ieškinytis. Šalys gali raštu susitarti jau esamą ginčą arba ateityje galinčius kilti ginčus dėl konkrečių teisinių santykių spręsti pirmosios instancijos teisme, kuris pagal teisės aktus neturi teritorinės jurisdikcijos. Tada tas teismas turi išimtinę jurisdikciją, jeigu šalys nesusitarė kitaip ir jeigu ieškovas nepateikė ieškinio pagal elektroninę mokėjimo įsakymo procedūrą (lenk. *elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Šalys taip pat gali rašytiniu susitarimu apriboti ieškovo teisę pasirinkti iš kelių teismų, kompetentingų spręsti tokius ginčus. Tačiau šalys negali pakeisti išimtinės jurisdikcijos.

5 | kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

Lenkijos Respublikos bendrosios kompetencijos teismų (lenk. *sądy powszechnie*) materialinė jurisdikcija reglamentuojama Civilinio proceso kodekse. Civiliniame procese pirmosios instancijos teismai yra apylinkių teismai ir apygardų teismai, o antrosios instancijos teismai yra apygardų teismai ir apeliaciniai teismai (lenk. *sądy apelacyjne*).

Iš esmės civilines bylas pirmąją instanciją nagrinėja apylinkių teismai, jeigu jurisdikcija nėra priskirta apygardų teismams. Apygardų teismai turi jurisdikciją pirmąją instanciją nagrinėti šias bylas:

- bylas dėl neturtinių teisių (ir turtinių reikalavimų, reiškiamų kartu su tomis teisėmis), išskyrus bylas, kuriose nustatoma arba ginčijama vaiko kilmė, bylas dėl vaiko kilmės iš tėvo pripažinimo panaikinimo ir dėl įvaikinimo panaikinimo;
- bylas dėl autorių teisių ir gretutinių teisių apsaugos, taip pat bylas dėl išradimų, naudingųjų modelių, pramoninio dizaino, prekių ženklų, geografinių nuorodų ir integrinų grandynų topografijos, ir bylas dėl kitų nematerialiosios nuosavybės teisių apsaugos;
- ieškinytis pagal spaudos teisę;
- bylas dėl turtinių teisių, kurių ginčo dalyko vertė viršija 75 000 PLN (išskyrus bylas dėl išlaikymo, bylas dėl teisės naudotis turtu pažeidimo, bylas dėl sutuoktinių turto atskyrimo nustatymo, bylas dėl žemės registro turinio suderinimo su faktiniu teisiniu statusu, taip pat bylas, nagrinėjamas vykdant elektroninę mokėjimo įsakymo procedūrą);
- bylas dėl teismo sprendimo paskelbimo vietoje nutarimo padalyti kooperatyvą;
- bylas dėl juridinių subjektų ar organizacijų padalinių, kurie nėra juridiniai asmenys, tačiau jiems įstatymais suteiktas juridinio asmens statusas, valdymo organų sprendimų panaikinimo, paskelbimo negaliojančiais arba jų nebuvimo nustatymo;
- bylas dėl nesąžiningos konkurencijos prevencijos ir kovos su ja;
- bylas dėl žalos, padarytos paskelbiant neteisėtą galutinį teismo sprendimą, atlyginimo.

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Iš esmės civiliniame procese šalys ir jų valdymo organai ar teisės aktais nustatyti atstovai gali procesinius veiksmus teisme atlikti asmeniškai arba per atstovus.

Vis dėlto konkrečiais atvejais CPK numatyta, kad šaliai privalo atstovauti advokatas. Kai procesas vyksta Aukščiausiajame Teisme, šalims privalo atstovauti advokatai (lenk. *adwokat*) arba teisininkai (*radca prawny*). Su pramonine nuosavybe susijusiose bylose šalims taip pat privalo atstovauti patentiniai patikėtiniai. Atstovavimo reikalavimas taip pat taikomas žemesnės instancijos teisme atliekamiems procesiniams veiksams, susijusiems su procesu

Aukščiausiąjame Teisme. Atstovavimo reikalavimas netaikomas, jeigu procesas susijęs su prašymu atleisti nuo teismo rinkliavų, skirti advokatą arba teisininką arba jeigu šalis, jos valdymo organas arba teisės aktais nustatytas atstovas arba teisinis atstovas yra teisėjas, prokuroras, notaras arba teisės profesorius, arba turi habilituoto teisės daktaro laipsnį (lenk. *doktor habilitowany nauk prawnych*), taip pat jeigu šalis, jos valdymo organas ar teisės aktais nustatytas atstovas yra advokatas arba teisininkas, arba Valstybės išdo generalinės prokuratūros (lenk. *Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*) prokuroras.

7 Kur konkrečiai turiu kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Ieškiniai turėtų būti pateikiami kompetentingame teisme.

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Rašytiniai pareiškimai ir dokumentai teismui turi būti pateikiami lenkų kalba arba su pridėtu vertimu į lenkų kalbą. Ieškinyms turėtų būti parengtas rašytine forma. Išimtį sudaro atvejai (susiję su darbo ir socialinės apsaugos teise), kai darbuotojas arba apdraustasis, atliekantis procesinius veiksmus be advokato ar teisininko, gali kompetentingam teismui žodžiu pateikti ieškinį, teisių gynimo priemonių turinį ir kitus pareiškimus, kurie įtraukiami į bylą.

Vykstant elektroninei mokėjimo įsakymo procedūrai, rašytinį pareiškimą ir dokumentus taip pat galima pateikti naudojantis duomenų perdavimo sistema.

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Ieškinyms turi būti pateiktas naudojantis oficialiomis formomis tik tuo atveju, jei tai numatyta specialia nuostata. Yra du atvejai, kai ieškinyms turi būti pateiktas naudojantis oficialia forma: jeigu ieškovas yra paslaugos teikėjas arba pardavėjas ir reiškia reikalavimus pagal sutartį dėl konkretaus dalyko (pašto ir telekomunikacijų paslaugų teikimo; masinio žmonių ir bagažo vežimo; elektros energijos, dujų ir mazuto tiekimo; vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo; atliekų šalinimo ir terminės energijos tiekimo), taip pat jeigu vykdomas pagreitintas procesas (lenk. *postępowanie uproszczone*).

Ieškinyms turėtų būti parengtas rašytine forma. Šios taisyklės išimtį sudaro darbo ir socialinės apsaugos teisės procesas, kai darbuotojas arba apdraustasis, atliekantis procesinius veiksmus be advokato ar teisininko, gali kompetentingam teismui žodžiu pateikti ieškinį, kuris įtraukiamas į bylą.

Ieškinyje turi būti nurodyta:

teismo, kuriame jis teikiamas, pavadinimas, šalių, teisės aktais nustatytų jų atstovų ir teisių atstovų vardai ir pavardės;

rašytinio pareiškimo rūšis;

ginčo arba apeliacinio skundo dalyko vertė, jeigu nuo tos vertės priklauso teismo materialinė jurisdikcija, rinkliavos suma ar teisių gynimo priemonės leistinumumas, o konkreti pinigų suma nėra bylos dalykas;

ginčo dalykas;

šalių, teisės aktais nustatytų jų atstovų ir teisių atstovų nuolatinės gyvenamosios vietos ar registruotosios būstinės ir adresai;

ieškovo PESEL (bendrosios elektroninės gyventojų registracijos sistemos) numeris arba mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris (NIP), jeigu ieškovas yra tokį numerį privalantis turėti fizinis asmuo arba jį turi, nors ir neprivalo turėti; arba ieškovo numeris nacionaliniame teismų registre (KRS), o jeigu KRS numerio nėra – ieškovo numeris kitame aktualiame registre arba dokumentuose, arba, jeigu ieškovas nėra fizinis asmuo ir neprivalo būti įtrauktas į atitinkamą registrą ar dokumentus, tačiau privalo turėti NIP – ieškovo NIP;

ieškinio ar pareiškimo dalykas ir aplinkybių, kuriomis remiamasi, įrodymai;

tiksliai suformuluotas reikalavimas, o bylose, susijusiose su nuosavybės teisėmis – taip pat ginčo dalyko vertė, jeigu ginčo dalykas nėra konkreti pinigų suma; diena, kurią reikalavimas tapo mokėtinas tais atvejais, kai siekiama mokėjimo nurodymo;

faktinės aplinkybės ieškiniui pagrįsti ir, prireikus, teismo jurisdikcijai pagrįsti;

ar šalis bandė naudotis tarpininkavimu ar kitu neteisminiu ginčų sprendimo būdu, o jeigu buvo bandyta tai daryti – kodėl tai nebuvo padaryta;

šalies arba teisės aktais nustatyto jos atstovo arba teisinio atstovo parašas;

priedėlių sąrašas.

Prie ieškinio turėtų būti pridėti šie dokumentai:

įgaliojimas arba patvirtinta jo kopija (jeigu ieškinį teikia teisinis atstovas);

ieškinio ir jo priedėlių kopijos, kurios bus įteikiamos procese dalyvaujantiems šalims, o jeigu priedėlių originalai nėra pristatyti teismui – kiekvieno iš jų kopija, skirta teismo dokumentacijai (jeigu vykdoma elektroninė mokėjimo įsakymo procedūra, prie ieškinio, pateikiamo naudojantis duomenų perdavimo sistema, pridedamos elektroniniu būdu patvirtintos priedėlių kopijos).

Be to, ieškinyje gali būti išdėstyta: prašymai taikyti laikinąsias apsaugos priemones, prašymai paskelbti sprendimą nedelsiant vykdytinu, prašymai nagrinėti bylą nedalyvaujant ieškovui; prašymai, susiję su pasirengimu teismo posėdžiui (ypač prašymai: iškviesti ieškovo nurodytus liudytojus ir teismo paskirtus ekspertus dalyvauti posėdyje; atlikti vizualinę patikrą; nurodyti atsakovui teismo posėdyje pateikti savo turimą dokumentą, reikalingą įrodymams išnagrinėti, arba vizualinės patikros objektą; prašyti pateikti kitų teismų, tarybų ar trečiųjų šalių turimus įrodymus siekiant juos išnagrinėti teismo posėdyje).

10 Ar reikia mokėti teismo mokesť? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatui nuo pat ieškinio pareiškimo?

Iš esmės vykstant teismo procesui patiriamos sąnaudos. Teismo sąnaudos apima mokesčius ir išlaidas.

Prievolė padengti teismo sąnaudas tenka šaliai, kuri teismui pateikia pareiškimą (įskaitant ieškinį), kuriam taikomas mokesťis arba dėl kurio patiriamos išlaidos. Jeigu mokėtinas mokesťis nesumokamas, teismas nurodo šaliai jį sumokėti per savaitę, priešingu atveju pareiškimas grąžinamas (jeigu pareiškimą pateikė šalis, kurios nuolatinė gyvenamoji vieta arba registruotoji būstinė yra užsienyje ir kuri neturi atstovo Lenkijoje, mokesčiui sumokėti skiriamas bent mėnesio terminas). Jeigu pasibaigus terminui mokesťis nėra sumokėtas, teismas grąžina pareiškimą šaliai. Grąžintas pareiškimas neturi padarinių, kurie pagal teisės aktus kyla pateikus pareiškimą teismui.

Jeigu specialia nuostata numatyta, kad pareiškimas gali būti pateikiamas tik naudojantis duomenų perdavimo sistema (EPU procedūra), pareiškimas pateikiamas kartu sumokant mokesťį.

Advokato, teisininko ar patentinio patikėtinio pateiktus pareiškimus (jeigu jiems taikomas konkretaus ar proporcingo dydžio mokesťis, apskaičiuotas pagal šalies nurodytą ginčo dalyko vertę), už kuriuos nėra tinkamai sumokėta, teismas grąžina nenurodydamas šaliai sumokėti mokesčio (CCP 1302 straipsnis).

Šalis mokėtiną mokesťį gali sumokėti per savaitę. Jeigu sumokama reikalinga mokesčio suma, pareiškimas turi teisinį poveikį nuo tos dienos, kurią iš pradžių buvo pateiktas. Toks poveikis neatsiranda, jeigu dėl tos pačios priežasties pareiškimas grąžinamas.

Klausimai, susiję su advokatams ar teisininkams mokėtinu užmokesčiu (pvz., mokėjimo terminai), turėtų būti sureguliuoti kliento ir teisinio atstovo susitarime.

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

Teisinės pagalbos – teismo skirto teisinio atstovo, kuris tvarkytų bylą (lenk. *pełnomocnik z urzędu*), pagalba – gali kreiptis tiek fiziniai, tiek juridiniai asmenys. Fiziniai asmenys gali prašyti paskirti advokatą arba teisininką, jeigu pateikia pareiškimą, kad jie negalėtų sumokėti užmokesčio advokatui ar teisininkui, nesukeldami sau ar savo šeimoms neprieklausius.

Juridiniai asmenys (ar kiti organizaciniai padaliniai, kurie pagal teisės aktus turi teisę būti šalimi teismo procese) gali prašyti paskirti advokatą arba teisininką, jeigu įrodo, kad neturi pakankamai lėšų advokato arba teisininko paslaugoms apmokėti.

Teismas prašymą patenkina, jeigu nustato, kad byloje yra būtinas advokato arba teisininko dalyvavimas.

Atleidimo nuo teismo išlaidų apmokėjimo ir teismo paskirto teisinio atstovo tarpvalstybiniuose ginčiuose klausimas reglamentuojamas 2004 m. gruodžio 17 d. Įstatymu dėl teisės į teisinę pagalbą civiliniame procese, vykdomame Europos Sąjungos valstybėse narėse, ir dėl teisės į teisinę pagalbą, teikiamą siekiant taikiai išspręsti ginčą procesui dar neprasidėjus.

12 Nuo kurio momento mano ieškinys laikomas oficialiai pareikštu? Ar institucijos praneš, ar mano ieškinys pareikštas tinkamai?

Ieškinys teisme laikomas pateiktu, kai pateikiamas reikalavimo pareiškimas. CPK nenumatyta patvirtinimas, kad ieškinys buvo tinkamai pateiktas teisme.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Informaciją apie byloje planuojamus arba atliktus veiksmus galima gauti iš atitinkamo teismo klientų aptarnavimo biuro (lenk. *Biuro Obsługi Interesanta, BOI*). Informaciją apie vėlesnių teismo posėdžių datas galima gauti paskambinus teismo svetainėje nurodytu klientų aptarnavimo biuro numeriu ir nurodžius bylos numerį.

Paskutinis naujinimas: 12/10/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklę rasite puslapyje „Teisinė informacija“.